

WPISUJEUCZE Ń

UZUPEŁNIAZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KODUCZNA

--	--	--

DATAURODZENIAUCZNA

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
nanaklejkę
zkodem

dysleksja

EGZAMIN WTRZECIEJKLASIEGIMNAZJUM ZZAKRESUPRZEDMIOTÓWHUMANISTYCZNYCH Wteatrze świata

MAJ2003

Instrukcjadlaucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 14 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. sformułuj podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Odpowiadając, narysuj układ kratki na karcie odpowiedzi:

Czas pracy:
120 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

A	B	C	D
---	---	---	---

Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę odpowiadającą jej literę np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

☒	B	C	D
-------------------------------------	---	---	---

6. Starsi nie wypełniają błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

☒	B	C	☒
-------------------------------------	---	---	-------------------------------------

7. Rozwiązania zadań od 21. do 31. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Redaguj odpowiedzi do zadania, które wykorzystają miejsca opatrzone napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

GH-A1-031

Tekst I

A.

Teatr grecki w swoich początkach był silnie związany z obrzędami religijnymi. Stopniowo jednak stawał się niezależny od religii. Tematem dramatów były epizody utworów Homera, dające sposobność do podejmowania aktualnych problemów politycznych i społecznych. Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia. Tragedia opowiadała o ważnych postaciach i wydarzeniach, a każda sztuka podejmująca wątek legendy lub historii zawierała moralne, religijne lub społeczne przesłanie skierowane do widzów. Los bohaterów tragedii antycznej był z góry przesądzony i jakiegokolwiek działania, które podejmował, prowadziły go do nieuchronnej klęski. Akcja tragedii obejmowała jeden wątek i rozgrywała się cała w czasie jednego przedstawienia, trwającego nie dłużej niż 24 godziny. Komedia natomiast była widowiskami dowcipnymi, groteskowymi, a w późniejszym okresie – satyrami na życie w miastach.

Napodstawie *Atlasu kultury starożytnych – Grecja, Rzym*, Warszawa 1999.

B.

Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity, jedyny w swoim rodzaju i niepowtarzalny. Sceną prawie pustą, bez dekoracji, oświetloną światłami. Aktor w koturnach, z maskami twarzy. Uniemógłliwałotorealistyczny ruch i gest, aż muszał odrytmizacji niemożliwej.

Stanisław Furmanik, *O sztuce teatru*, [w:] Janusz Degler, *Problemy teorii dramatu i teatru*, Wrocław 1988.

Zadanie 1. (0-1)

Początki teatru greckiego związane były z

- A. polityką.
- B. kultem religijnym.
- C. filozofią.
- D. ceremoniami olimpijskimi.

Zadanie 2. (0-1)

Fragmenty utworów Homera były pretekstem do przedstawienia w dramatach

- A. tragedii miłosnych.
- B. zmaganiń siłami natury.
- C. obrzędów religijnych.
- D. problemów współczesności.

Zadanie 3. (0-1)

Według tekstu tragedia antyczna charakteryzuje

- A. obecność scen zbiorowych.
- B. kompozycję otwartą.
- C. jedno miejsce, czas i akcję.
- D. podział na akty i sceny.

Zadanie4.(0-1)

Które wypowiedzeń jest opinia?

- A. *Tematem dramatów były epizody utworów Homera.*
- B. *Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity.*
- C. *Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia.*
- D. *Akcja tragedii obejmowała jeden wątek.*

Zadanie5.(0-1)

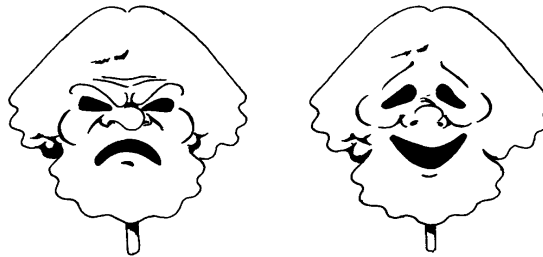
Dzięki różnemu znikom zdań fragment tekstu stał się

- A. unaukowany.
- B. ironiczny.
- C. krótszy.
- D. zabawny.

Zadanie6.(0-1)

Włosach bohater tragedii antycznej decyduje

- A. przeznaczenie.
- B. rodzina.
- C. pochodzenie.
- D. władca.

maska tragiczna maska komiczna

Zadanie7.(0-1)

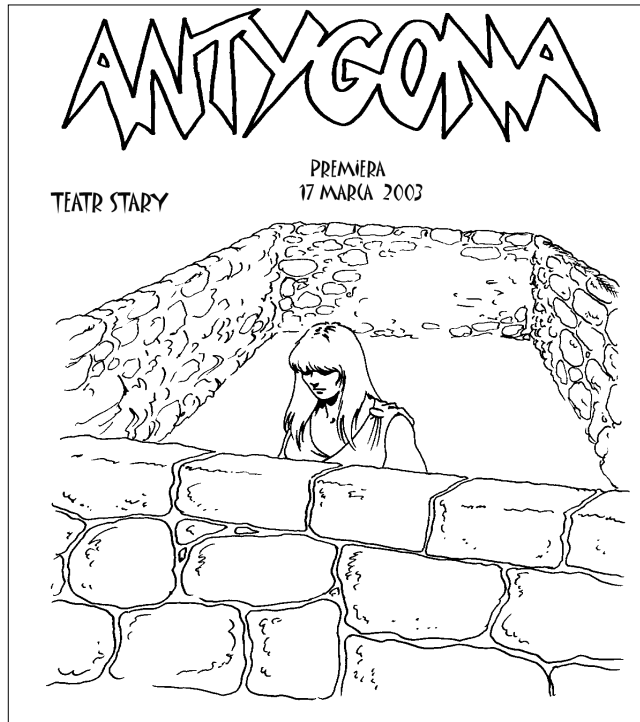
Pokazanie anarysty w maskach tragicznej i komicznej

- A. wielkością.
- B. miną.
- C. kształtem.
- D. zdobieniami.

Zadanie8.(0-1)

Aktor w teatrze antycznym grał rolę Antygony w tragedii, aby

- A. zaskoczyć widzów.
- B. uwydatnić dramaturgię bohaterki.
- C. wyrazić własne emocje.
- D. ukryć uczucia bohaterki.

Zadanie 9.(0-1)

Plakat do spektaklu *Antygony* Sofoklesa przedstawia

- A. sytuację bez wyjścia.
- B. ucieczkę przed karą.
- C. walkę z przeznaczeniem.
- D. ukrywanie się.

Tekst II

Bogusławski¹ był pierwszym dyrektorem stowarzyszenia aktorów, a zarazem najlepszym artystą. [...] Sztuki, które towarzystwo grywało, były początkowo oryginalnie polskie lub francuskie, włoskie i niemieckie tłumaczone. Pierwszym byłoby to sunkowo małe. Te, które grywano w czasie sejmiku konstytucyjnego, miały głównie cel polityczny. Do sztuk tego rodzaju należały *Powrót pusta* i *Kazimierz Wielki*. Miały one w śmiało stare polskie przesady: przywiązanie do wolnej elekcji, do panowania szlachty, do poniżania średniego stanu, do ograniczania władzy królewskiej, i wreszcie, co było najgorsze, do starożytności. Król i główni partyzanci nowego systemu uprawiali się w obecności. Miejsca, które się do wzmiankowanych przedmiotów krytyki odnosiły, gorąco były przez nich przyjmowane. W czasie przedstawienia *Kazimierza Wielkiego*, gdy w sztuce charakter panującego okazywany był coraz dobitniej ze wszystkim jego wzniosłym przymiotami – pierwszy zawsze król ze swego żywota wychylał się i przyklaskał, a z nim parter, w szale i upojeniu klaskając i krzyząc, domagał się powtórzenia dwa i trzy razy tego ustępu, coraz hałaśliwymi przyjmując go oznakami. [...] Naczelnicy nowostronnictwa, wodzowie rewolucji i ich przyjaciele oklaskaminagradzali postępowanie ogółu, które się ich projektami zgadzało.

Na podstawie relacji Fryderyka Schulza, *Podróż infantczyka z Rygidu Warszawy po Polsce w latach 1791-1793*, Warszawa 1956.

¹Bogusławski Wojciech, 1757–1829, aktor, dramaturg, pedagog, w latach 1783–1814 (z przerwami) dyrektor Teatru Narodowego, twórca pierwszego stałego zespołu zawodowego aktorów polskich, także pierwszy dyrektor szkoły dramatycznej, autor opery *Cudniemany, czyli Krakowiaczy Górale*.

Zadanie10.(0-1)

Głównym celem sztuk wystawianych przez Teatr Narodowy w okresie sejmiku konstytucyjnego było

- A. utrzymanie wolnej elekcji.
- B. podważenie autorytetu króla.
- C. zachowanie liberum veto.
- D. propagowanie hasła obozu reform.

Zadanie11.(0-1)

Jak reagowali widzowie na oglądanie sztuki?

- A. Płakali.
- B. Domagali się łebisów.
- C. Milczeli.
- D. Wywoływali autora.

Zadanie12.(0-1)

Wybierz najtrafniejszy tytuł dla relacji Schulza.

- A. *Zakulisamiteatru* .
- B. *Aktorzy Bogusławskiego* .
- C. *Mecenat królewski* .
- D. *Teatropolityka* .

Zadanie13.(0-1)

Zanalizuj tekst u Twynika, że od XVIII w. najbardziej zmieniło swoje znaczenie słowo

- A. wódz.
- B. partyzant.
- C. artysta.
- D. król.

Zadanie14.(0-1)

Przykładem wpływu oświeceniowych idei na występowanie w Europie Francji i USA na wydarzenia polityczne w Polsce było

- A. wzniesienie pałacu teatru w Łazienkach.
- B. uchwalenie Konstytucji 3maja.
- C. zawiązanie konfederacji targowickiej.
- D. zrzeczenie się tronu przez Stanisława Augusta.

Tekst III

A. Wywiad z Anną Dymną

Nie jest łatwo być zwykłą kobietą i aktorką – uchwycić równowagę między tymi dwoma światami. [...] A jednak jestem aktorką i wiem, że to moje miejsce, bo aktorstwo na szczęście nie polega tylko na chęci pokazywania siebie, popisania. Czasem odmawiałam przyjęcia roli, bo godziłabym swoje przekonania albo wtedy, gdy czułam, że nie potrafię wydożyć siebie tego, co trzeba, bo popęknie mi serce. W końcu jestem zwykłym człowiekiem, a nie automatem do produkcji emocji i uczuć. [...] Zawód ten jest okrutny i trudny – oczywiście. Alerównocześnie piękny, gdy żdajemy zliwość ci głębiego rozwoju, poszerzania horyzontów, pogłębiania wiedzy o sobie i o człowieku. Daje też mo zliwość ucieczki od rzeczywistości. [...] Stresem jest każdaporażka, każdysukces, popularność i jej brak, nieuregulowany, zwariowany tryb życia, trema itd. Do tego dochodzą przyziemne, normalne problemy, które wprawdzie dotyczą każdego, lecz nas szczególnie boleśnią, a na dodatek publicznie. Na przykład przemijanie!

Elżbieta Bińczycka, *Rozmowa: Anna Dymna*, [w:], „Sezon” 7/8, rocznik I.

B. Wywiad z Jadwigą Jankowską-Cieślak

Pewien paradoks polega na tym, że zostałam aktorką... z powodu nieśmiałości. [...] Aktorstwo dla osób takich jak ja bywa ażylem, pozwala na bezpieczne uwalnianie siebie od kompleksów, zamaskani postaci. [...] Dowiedziałam się, że w teatrze najwężniejsza jest publiczność, a nie aktor zapatrzony w siebie i czekający na podziw, i że chodzi o to, by widz wzruszył się choć trochę lubzamy ślił. [...] Naszenie czuję, że samoistnie dzieje się ze mną coś, czego nie potrafię powstrzymać.

Krzysztof Demidowicz, *Nienakaż dewezwanie*, [w:], „Film”, 1997, nr 12.

C. Wywiad z Johnnym Deppem

Wydaje mi się, że współczesne kino amerykańskie jest przegadane. Aktorzy zamiast grać, wszystkie emocje wyrażają słowami. [...] Współczesne kino amerykańskie nie docenia widza, uważa go chyba za głupca, którego mu wszystko trzeba odpowiedzieć. Aktorstwo jest dla mnie reagowaniem, odczuwaniem, a nie techniką. Nie uznaję jednako szarżowania, szafowania swoim życzym prywatnymi emocjami.

Elżbieta Ciapara, *Johnny, mam naimię Johnny*, [w:], „Film”, 1997, nr 10.

Zadanie 15. (0-1)

Zdaniem Anny Dymnej aktorstwo jest zawodem, który wymaga

- A. tylko popisywania siebie.
- B. rezygnacji z przyjemności.
- C. wewnętrznej odporności.
- D. przyjmowania każdej roli.

Zadanie 16. (0-1)

Anna Dymna uważa, że aktorstwo jest piękne, ponieważ

- A. rozwija wewnętrznie.
- B. zabezpiecza finansowo.
- C. zapewnia popularność.
- D. chroni przed porażkami.

Zadanie17.(0-1)

Według Jadwigi Jankowskiej-Cie śląsk głównym zadaniem aktora jest

- A. zdobywanie nagród.
- B. poruszenie widza.
- C. zadowolenie krytyków.
- D. pokonanie tremy.

Zadanie18.(0-1)

Johnny Depp łądzi, że wad ą współczesnego kina amerykańskiego jest

- A. lekceważenie inteligencji widza.
- B. nadmiar efektów specjalnych.
- C. brak wybitnych indywidualności.
- D. dominacja akcji nad słowem.

Zadanie19.(0-1)

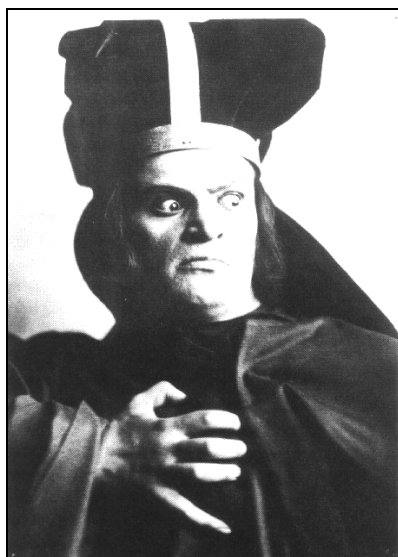
W wywiadach BiC zawarty został pogląd, że do brzo aktoracechuje

- A. doskonała technika.
- B. uroda.
- C. szacunek dla widza.
- D. nieśmiałość.

Zadanie20.(0-1)

Który cytat zawiera treść wspólną dla wywiadów A, B, C?

- A. *Aktorstwo w latach jak jaby waazylem[...]* .
- B. *Aktorzy zamiast grać, wszystkie emocje wyrażają słowami.*
- C. *Aktorstwo[...]* pozwalane bezpieczne uwalnianie się od kompleksów.
- D. *Aktorstwo[...]* nie polega tylko na konach i pokazywaniu siebie, popisywania.

Fritz Kortner jako Ryszard III, 1920r.

[w:] John Russell Brown, *Historiateatru*, Warszawa 1999.

Zadanie 21.(0-1)

W jakis sposób aktor z fotografii wyraża emocje? Podaj dwa przykłady.

.....

.....

Tekst IV

Roman Kołoniecki *Bogusławski* (fragmenty)

[I] Przykryłem rdzawą szablę spłowiałym kontuszem –
krewnaklindziejak Polskanama pachsię zatrze.
Zmieniam twarz, zmieniam ubiór, żeby zmienił duszę
i Ojczyznę jak płótno rozpiąć na teatrze. [...]

[II] Sroga Muzanaroduzobcej zerkamaski,
z krotchwili Moliera, z szekspirowskiej dramy;
krok historii w rzęśistewplata się oklaski,
gdzie wawastu żyjemy, zawa sumieramy. [...]

[III] Straszna cihość, noc długa – noc jak pokolenie!
Łza mi z woskum żą świece... Nagle w mrok złowrogi
wchodzi aktornieznany, by przeżyć nacięcie
trzygodziny: miłości, rozpacz, przestrogi. [...]

[IV] Dumny, wstrząs pach zwycięskich na teatrum wkroczy
i dawne widowisko zaciętnie się odnowa.
Wtenczas... je żelicyje się uroniłoczy –
będzie tożaprawdziwa, zserca, niewoskowa.

Poezja polska okresu międzywojennego. Antologia, Kraków 1997.

Zadanie22.(0-1)

Które wydarzenie historyczne zostało przywołane w fragmencie wiersza: *Polska namapachsi ęzatrze* ?

.....

Zadanie23.(0-1)

Napodstaw wiersza napisz, jaki jest cel gry aktorów w scenie.

.....

Zadanie24.(0-1)

Jaki jest nastrój trzeciej zwrotki?

.....

Zadanie25.(0-1)

Wypisz i nazwij jeden ze środków poetyckich utworzących nastrój w trzeciej zwrotce.

.....

Zadanie26.(0-1)

Przekształć cytaty z wiersza: *na teatrum wkroczy*, zastępując słowa podniesłe wyrazami potocznymi.

.....

Zadanie27.(0-1)

Napodstaw wiersza wyjaśnij, jaką funkcję pełnił teatr Bogusławskiego w czasach nie-woliny narodowej.

.....

.....

Jan Matejko, *Stańczyk*¹,
[w:] Tadeusz Dobrowolski, *Malarstwo polskie
ostatnich dwustu lat*, Wrocław 1976.

Aktor Kazimierz Kamiński jako Stańczyk
w *Weselu*,
[w:] Zbigniew Raszewski, *Krótką historią
teatru polskiego*, Warszawa 1977.

¹ Stańczyk – nadworny błazen trzech Jagiellonów: Aleksandra, Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta; symbol mędrca politycznego. Na obrazie został ukazany Stańczyk w czasie balu, który odbył się w nadworszej królewskiej tuż przed śmiercią króla, w związku z utratą Smoleńska, polskiej twierdzy granicznej.

Zadanie 28.(0-1)

Jakie uczucia wyraża żałoba Stańczyka ukazana na obrazie Matejki? Odpowiedz, wykorzystując przypis.

.....

Zadanie 29.(0-1)

Co z postaci królewskiego błazna na obrazie Matejki przejął Kazimierz Kamiński do roli Stańczyka w *Weselu*? Podaj dwa przykłady podobieństw.

.....

